

Deltagande i fullmäktigesammanträde på distans

Sammanfattning

Kommunfullmäktige beslutade vid sammanträde den 26 mars 2020 att kommunstyrelsen i samverkan med kommunfullmäktiges presidium skyndsamt utreder om och hur kommunfullmäktige ska kunna genomföra sammanträden där deltagande sker på distans.

Beslutsunderlag

Kommunkontorets tjänsteskrivelse den 24 april 2020
Demokratiberedningens beslut den 8 april 2020, § 8
Kommunfullmäktiges beslut den 26 mars 2020, § 116.

Barnets bästa

En barnkonsekvensbeskrivning bedöms inte relevant i ärendet.

Ärendet

Kommunfullmäktige beslutade vid sammanträde den 26 mars 2020 att kommunstyrelsen i samverkan med kommunfullmäktiges presidium skyndsamt utreder om och hur kommunfullmäktige ska kunna genomföra sammanträden där deltagande sker på distans.

Av 5 kap 16 § kommunallagen framgår att

Ledamöter får delta i fullmäktiges sammanträden på distans om fullmäktige har beslutat det. Deltagandet ska i sådant fall ske genom ljud- och bildöverföring i realtid samt på ett sådant sätt att samtliga deltagare kan se och höra varandra och delta på lika villkor.

En ledamot som deltar på distans ska anses vara närvarande vid fullmäktiges sammanträde.

Som framgår krävs det att fullmäktige beslutar att ledamöter får delta på distans för att detta ska vara möjligt. Vidare krävs det att *deltagandet sker genom ljud- och bildöverföring i realtid samt på ett*

2020-04-24

Diarienummer

KS 2020/0430

sådant sätt att samtliga deltagare kan se och höra varandra och delta på lika villkor.

Överföring av både ljud och bild

Av förarbetena till bestämmelserna om distansdeltagande i fullmäktige och nämnder (se prop. 2013/14:5 s. 35 f) framgår att det inte bör anges i lagstiftningen vilka tekniska lösningar som ska användas vid distansdeltagande. Det är tillräckligt att i lagen slå fast några grundläggande krav. Ett av dessa krav bör vara att deltagare som inte befinner sig i samma lokal är anslutna till varandra med både ljud och bild. Att deltagarna både kan se och höra varandra tydligt innebär till att börja med att deltagarna enkelt kan identifiera varandra på ett betryggande sätt, vilket är nödvändigt av flera skäl.

Vid omröstning måste det även säkerställas att det är ledamöterna och inga andra som deltar i omröstningen. Att alla deltagarna både kan se och höra varandra tydligt är även viktigt för att den som deltar på distans ska kunna vara fullt delaktig i fullmäktiges överläggningar.

Deltagande på lika villkor

Ytterligare ett krav är att den distansdeltagande ges möjlighet att delta på samma villkor som de som är fysiskt närvarande i sammanträdeslokalen. Kravet på lika villkor för alla beslutande ställer stora krav på de tekniska hjälpmedel som ska användas. Framförallt krävs en ljud- och bildöverföring som både är stabil och av hög kvalitet. Om ljud- eller bildkvaliteten försämras eller förbindelsen bryts måste sammanträdet avbrytas tills en förbindelse av sådan kvalitet har återupprättats att alla åter kan sägas delta på lika villkor.

Den som deltar på distans måste även ha möjlighet att ta del av handlingar som delas ut vid sammanträdet och delta i avgörandet av ärendena, även i de fall avgörandet sker genom omröstning. Om den som deltar på distans inte kan vara fullt delaktig i alla de ärenden som behandlas vid sammanträdet kan deltagandet i sammanträdet inte sägas ske på lika villkor för alla ledamöter.

Slutna omröstningar ställer särskilda krav. Den tekniska lösning som används måste säkerställa att valhemligheten bevaras, att alla de beslutandes röster kommer med i rösträkningen och att alla ges möjlighet till insyn i förfarandet så att omröstningen inte kan manipuleras. Om inte alla dessa krav kan tillgodoses får distansdeltagande inte ske då slutna omröstning kan komma att tillämpas, dvs. då ärenden som gäller val eller anställning av personal

2020-04-24

Diarienummer

KS 2020/0430

ska avgöras.

Behandling av personuppgifter

Om någon deltar i ett sammanträde genom att ljud och bild överförs elektroniskt och överföringen innefattar personuppgifter utgör det en sådan automatiserad behandling av personuppgifter att dataskyddsförordningen är tillämplig. Det innebär bl.a. att den personuppgiftsansvarige, i det här fallet kommunstyrelsen, ska vidta lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder för att skydda de personuppgifter som behandlas. Åtgärderna ska åstadkomma en säkerhetsnivå som är lämplig med beaktande av bl.a. de särskilda risker som finns med behandlingen av personuppgifterna och hur pass känsliga de behandlade personuppgifterna är. Kan överföringen av personuppgifter inte ske med rimlig säkerhet i förhållande till karaktären hos de uppgifter som förekommer i ett visst ärende eller en viss typ av ärenden, bör deltagande på distans inte medges vid sammanträden då sådana ärenden behandlas. Det ankommer enligt förarbetena på den kommun som inför möjligheten att delta på distans att utforma föreskrifter och vidta andra åtgärder för att åstadkomma en rimlig säkerhet.

Kommunkontorets bedömning

Deltagande på distans bör endast användas undantagsvis. En situation som den aktuella med rådande corona-pandemi kan vara ett sådant undantag där deltagande på distans kan bli aktuellt. Även i en sådan situation är emellertid huvudregeln att ledamöter och ersättare ska vara fysiskt närvarande vid sammanträden.

Kommunfullmäktige har vid sammanträde den 26 mars 2020 beslutat att samtliga nämnder och styrelser får sammanträda med ledamöter på distans i enlighet med reglerna i kommunallagen. Detta då det bedömts att det finns tekniska förutsättningar för att tillåta kommunens nämnder och styrelser att genomföra sammanträden med ledamöter och ersättare deltagande på distans.

Distansdeltagande i kommunfullmäktige ställer betydligt högre krav vad gäller de tekniska förutsättningarna än distansdeltagande i nämnderna. Med nuvarande teknik blir det i praktiken omöjligt att uppfylla de krav som ställs i kommunallagen.

Kommunfullmäktige har 65 ledamöter och 36 ersättare. En uppskattning skulle vara att runt 40 av dessa skulle välja att närvara personligen i sammanträdeslokalen och ungefär lika många delta på distans om distansdeltagande tilläts i fullmäktige.

2020-04-24

Diarienummer

KS 2020/0430

För dem som deltar på distans krävs dels att de ska kunna se och höra samtliga ledamöter/ersättare som närvarar i möteslokalen, dels att de ska kunna se och höra övriga distansdeltagare. De måste också kunna följa projektionen som visar närvaro, pågående ärende, talare och omröstningar. Samtidigt måste de ha möjlighet se och läsa handlingarna i ärendet. I praktiken blir det omöjligt för ledamöter/ersättare att hantera allt detta i sin I-pad, som är den utrustning som kommunen tillhandahåller åt dem.

Risken för tekniska problem vid distansnärvaro är dessutom stor redan i nämnderna. Risken ökar ytterligare med ökat antal deltagare. Det blir en utmaning för fullmäktiges ordförande och teknisk personal på plats att upprätthålla anslutningen till alla som deltar på distans. Det finns en stor sannolikhet för att sammanträdet måste avbrytas för att anslutningar ska återupprättas. Om en anslutning till en tjänstgörande distansdeltagare bryts måste anslutningen återupprättas annars måste en ersättare träda in i dennes ställe. Om den tjänstgörande distansdeltagaren som förlorar anslutningen är en ledamot får denne sedan inte återinträda på grund av förbudet mot växeltjänstgöring i fullmäktige. Det kan också bli svårt att hålla minimiantalet 33 närvarande vid distanssammanträden eftersom det är svårt att förutse de tekniska problem som kan inträffa och hur många som faller ifrån under sammanträdet. Detta kan i förlängningen leda till att fullmäktige inte blir beslutsföra.

I princip varje sammanträde innehåller vidare ett antal valärenden, där omröstning ska genomföras slutet om sådan begärs. Kommunen har ingen teknisk lösning för att genomföra sluten omröstning på distans. Detta innebär att ledamöterna måste vara fysiskt närvarande för att sluten omröstning ska kunna genomföras.

Det finns i dagsläget inte heller någon lösning på hur kommunens voteringsanläggning skulle kunna fungera vid närvaro på distans, t.ex hur distansdeltagare skulle kunna knappa in sin närvaro, begära ordet eller deltaga i voteringar.

Kommunfullmäktiges demokratiberedning har vid sitt sammanträde den 8 april 2020 framfört att deltagande på distans inte bedöms vara lämpligt.

Kommunkontoret anser mot bakgrund av det som anförts ovan inte att kommunfullmäktige bör tillåta att ledamöter och ersättare deltar på distans vid fullmäktiges sammanträden

Ekonomiska konsekvenser

Ett beslut om rätt att delta på distans kan innebära ekonomiska konsekvenser i form av kostnader för bl.a utrustning. Dessa kostnader kan emellertid inte beräknas i nuläget.

2020-04-24

Diarienummer

KS 2020/0430

Kommunkontorets förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att godkänna utredningen.

Christoffer Nilsson
Kommundirektör

Carin Hillåker
Biträdande kommundirektör

Beslut expedieras till:
Kommunstyrelsen